

**145η Συνάντηση
Μετα-Ψυχολογίας**

Βασίλειος Μαούτσος

22/11/11,

**Μεταψυχολογικό Σεμινάριο
'Ινστιτούτο Κλασικής Ψυχανάλυσης'
'Instincts and their Vicissitudes', 1915, Τόμος XIV**

Όπως έχουμε επαναλάβει είναι δύσκολο να υπερτονίσει κανείς τη τεράστια συμβολή του Strachey στην κατανόηση των κειμένων του Freud. Εκ παραλλήλου όμως θα πρέπει να επισημάνουμε ότι η έμφαση που ενίοτε δεν δίνει σε ορισμένα σημεία της εισαγωγής του στα κείμενα του Freud παρασύρουν τον αναγνώστη σε μία δευτερευούσης σημασίας ροή σκέψης. Φερ' ειπείν η λέξη 'ένστικτο' όχι μόνον δεν είναι για τον Freud ένα απλό 'σχήμα λόγου' μέχρι το 1915, όπως ισχυρίζεται ο Strachey, αλλά ήδη από την εποχή των 'Τριών Αναφορών Επί της Θεωρίας της Σεξουαλικότητας' αποτελούσε για τον Freud την απόλυτη κινητήριο δύναμη της 'λίμπιντο' και των εκδηλώσεών της. Μόνον η τρόπον τινά επισημοποίηση της εννοίας του 'εγώ' μιλώντας περί 'Ναρκισσισμού' το 1914 απετέλεσε πράγματι την ειδοποιό διαφορά μεταξύ του 'ένστικτου' πριν και μετά την συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Διότι με βάση την 'αρχή της ηδονής', που τόσο αδρά εξηγείται στο παρόν κείμενο, αν δεν ληφθεί υπ' όψιν η συγκεκριμένη συγκυρία ευλόγως δημιουργείται στον ανύποπτο αναγνώστη το φαινομενικό παράδοξο ότι, δηλαδή, το λιβιδινικό ένστικτο προ του 1914 είναι διαφορετικό από το ένστικτο μετά το 1914 και συνεπώς ο Freud τα έχει μπλέξει. Υπ' αυτή τη λογική θα έκανε συνεπώς νόημα κάθε είδους επιθυμία για συμβιβαστικές λύσεις που αναπόφευκτα μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι πρέπει να ονοματίσουμε το ένστικτο ορμέμφυτο ή οτιδήποτε παρεμφερές. Αν σ' αυτό το σημείο ακολουθήσουμε μόνον το κείμενο του Freud και τίποτα άλλο - με όλες τις υπάρχουσες ιδιομορφίες του - το φαινομενικά πολύπλοκο αυτό ζήτημα εμφανίζεται ως μη υπάρχον. Αρκεί να μην παραγνωρίσουμε ούτε προς στιγμήν την έννοια της αρχής της σταθερότητας η οποία αποτελεί τη βάση κάθε ψυχαναλυτικής σκέψης. Τότε διαπιστώνουμε ότι τα ένστικτα που ηρεμούν μέσω της χρήσης τους από το εγώ στο πλαίσιο των γενικών αντιπροσωπευτικών επεξεργασιών του συνιστούν ορμέμφυτα ή και κάτι λιγότερο απ' αυτά. Τα ένστικτα που ηρεμούν μέσω της χρήσης τους από το εγώ στο πλαίσιο των πλεοναζόντων ανικειμενότροπων αντιπροσωπευτικών του επεξεργασιών βρίσκονται '...μεταξύ του ψυχικού και του σωματικού...' συνιστώντα και πάλι κάτι σαν ορμέμφυτα ή κάτι περισσότερο απ' αυτά. Όμως, τα αμιγώς λιβιδινικά (σεξουαλικά) ένστικτα παραμένουν εκτός του εγωτικού πεδίου δράσης ακόμη και ως αντιπροσωπεύσεις που αναμφίβολα είναι. Αυτά δεν παύουν να αποτελούν 'ένστικτα' κυριολεκτικά. Δηλαδή, δεν παύουν να είναι βιολογικά αντιπροσωπευόμενα. Εάν υποθέσουμε ότι αυτή η διαδραστική αντιμετώπιση ενστίκτων/ορμεμφύτων, αρχής της ηδονής και αρχής της σταθερότητας έχουν πλήρως αφομοιωθεί τότε ο Freud στις πρώτες σελίδες αυτού του κειμένου του ζητάει απ' τον αναγνώστη να αναγνωρίσει ότι στο σύστημα ένστικτά/ορμέμφυτα ο πόλος 'ένστικτα' είναι αμιγώς 'εσωτερικός' και δεν υπόκειται σε καμία εξωτερική επίδραση ως προς την επιθυμία του και ανάγκη για έκφραση. Επιπλέον ο ενστικτικός αυτός πόλος είναι αχαλιναγώγητος εφ' όσον η εσωτερική του υπόσταση δεν μπορεί να υποστεί διαβαθμίσεις όπως συμβαίνει με τα εξωτερικά ερεθίσματα. Ο Freud για άλλη μια φορά δεν ζητάει από τον αναγνώστη να συμφωνήσει μ' αυτόν διότι απευθυνόμενος στο βίωμα του αναγνώστη του γνωρίζει ότι δεν υφίσταται θέμα διαφωνίας επ' αυτού.